

HOMENATJE

A JOSEP MARIA
CASTELLET

SANT JOSEP 1957

Sonet per a Troop Me Castellet
*

¡Tristes mujeres, de aire o de gemido!
D. A.

Dones blanques! ¿ Qui va posar
en el meu frontís abim,
aquesta llum d'un cel més prim,
neu que crema d'un somni clar?

Animals dolcs per caçar!
Carícies! Sigues amb sentit!
Músiques! Flors! Oh delit!
Voles altes damunt del mar!

Tímids fets d'un origen pur,
¿ qui us ve dir a aquest pit d'home dur,
enfarfec d'odi i d'oblit cec?

Tendres espectres, ai, flors vanes...
Imatges vagament humanes,
dones, d'un aire o d'un gemec!

Joan Ferraté.

19-III-57.

Una versió secreta de Dámaso Alonso

Entre els documents inèdits que podem oferir gràcies a Jordi Cornudella hi ha un sonet amb una història curiosa. Apareix manuscrit, amb el títol «Sonet per a Josep Mª Castellet», en un exemplar d'un *Homenatge a Josep Maria Castellet* (sic), amb data del 19 de març (festivitat de Sant Josep) de 1957. A la part superior Ferraté hi copia, com a epígraf, un vers que porta com a signatura les inicials D.A.

Una nova versió del sonet apareix al primer llibre de poemes de Ferraté, *Les Taules de Marduk* (1970), amb un títol força més llarg («L'autor no s'hi resigna a seguir les normes de l'amor cortès») i sense cap referència a Castellet. El poema és el primer d'una secció de «Plagis, traduccions i imitacions», però no inclou la citació de la versió manuscrita de 1957 ni cap referència a un poema del qual pugui ser un plagi, una traducció o una imitació. Al pròleg en tetrasíl·labs apariats que porta el llibre, Ferraté fa referència a una versió d'un poeta castellà que mantindrà en secret: «Confessaré/que en tinc bastants/d'aquests: uns quants/grecs i llatins/d'entre els més fins,/algun anglès,/i, com si res,/un castellà/(mai no el sabrà/ningú sinó/el seu autor).» Potser es tractava d'un *private joke* entre versionador versionat. Sabem que Ferraté es complaïa, mig amb urc mig amb ànim jocós, a no revelar el secret ni als més propers.

Tanmateix, s'equivocava quan afirmava que ningú no el sabia excepte l'autor del poema versionat. La citació de la versió manuscrita de 1957 és una pista que, avui en dia, ens condueix al poema original amb el simple recurs al cercador d'Internet. Abans, però, Cornudella ja el va trobar mentre llegia la poesia de Dámaso Alonso. Segons ens conta, quan l'hi va dir a Ferraté, aquest va mig enfadar-se en broma: «Per què l'havies de llegir, la poesia de Dámaso Alonso? No eren els tractes!»

El poema versionat és «Mujeres», del recull *Oscura noticia* (1944) de Dámaso Alonso. Els dos sonets de Ferraté en són una versió inqüestionable. Versió lliure molt més que traducció, però versió al capdavant.

Presentam els tres poemes en ordre cronològic. Pel que fa al poema publicat per Ferraté, el reproduïm a partir del *Catàleg General 1952-1981*, l'aplec de la seva poesia aparegut a Quaderns Crema el 1987.

1

Mujeres

Oh, blancura. ¿Quién puso en nuestras vidas
de frenéticas bestias abismales
este claror de luces siderales,
estas nieves, con sueño enardecidas?

Oh dulces bestezuelas perseguidas.
Oh terso roce. Oh signos cenitales.
Oh músicas. Oh llamas. Oh cristales.
Oh velas altas, de la mar surgidas.

Ay, tímidos fulgores, orto puro,
quién os trajo a este pecho de hombre duro,
a este negro fragor de odio y olvido?

Dulces espectros, nubes, flores vanas...
¡Oh tiernas sombras, vagamente humanas,
tristes mujeres, de aire o de gemido!

DÁMASO ALONSO

Oscura noticia, 1944.

Sonet per a Josep Mª Castellet

¡Tristes mujeres, de aire o de gemido!
D. A.

Dones blanques! ¿Qui va posar
en el meu frenètic abim,
aquesta llum d'un cel més prim,
neu que crema d'un somni clar?

Animals dolços per caçar!
Carícies! Signes amb sentit!
Músiques! Flames! Oh delit!
Veles altes damunt del mar!

Tímids focs d'un origen pur,
¿qui us va dur a aquest pit d'home dur,
enfarfec d'odi i d'oblit cec?

Tendres espectres, ai, flors vanes...
Imatges vagament humanes,
dones, d'un aire o d'un gemecl

JOAN FERRATÉ
19-III-1957

Homenaje a Josep Maria Castellet, 1957

L'autor no s'hi resigna a seguir les normes de l'amor cortès

Dones blanques! ¿Qui va posar
dins del meu frenètic abís
l'esma dolça del vostre encís,
dins del meu son un somni clar?

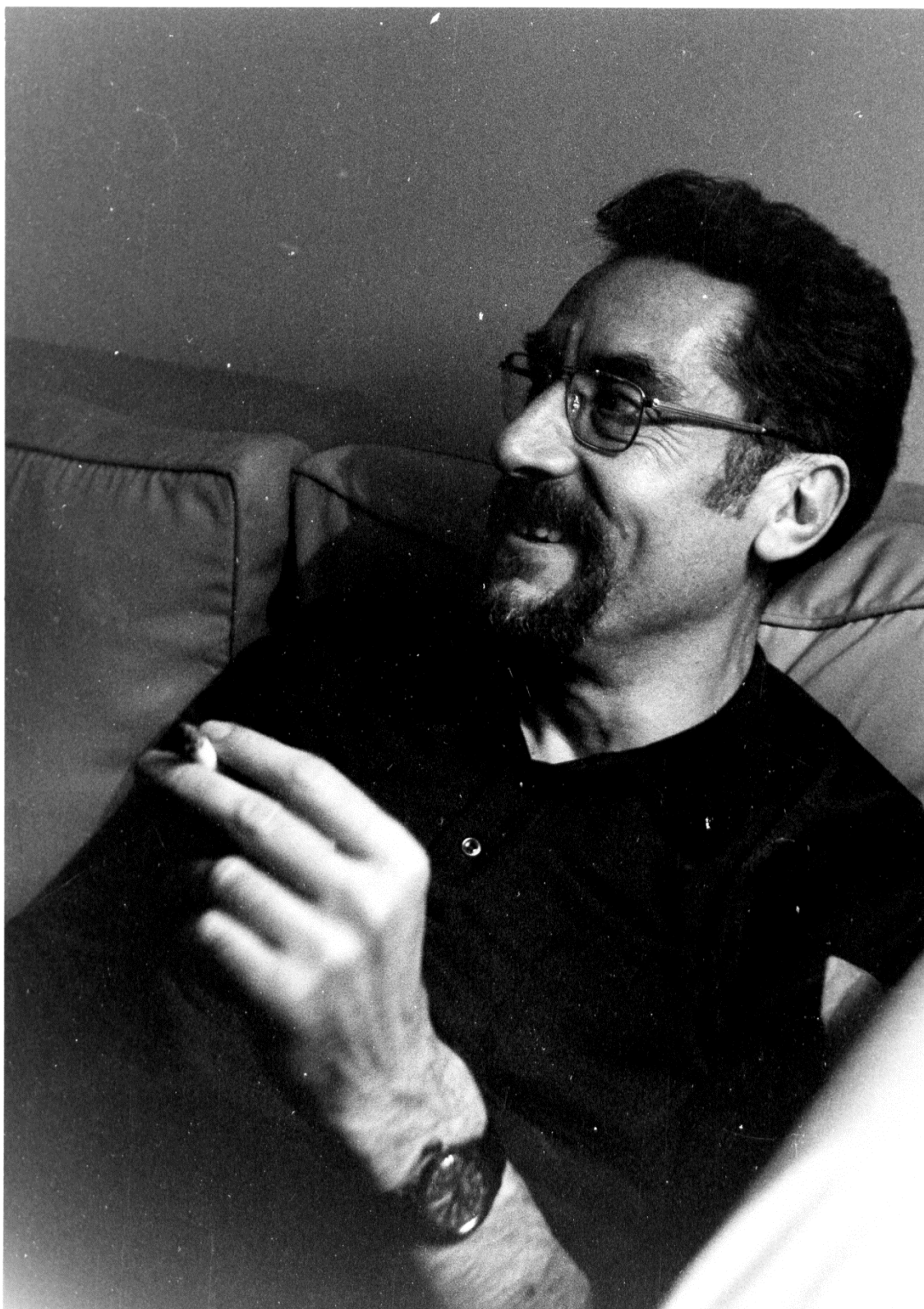
Bestioletes per caçar
sota llençol, damunt tapís,
en un racó del paradís
o en una cova al fons del mar,

tímids focs! ¿Fou l'origen pur
que us va dur a aquest pit d'home dur,
enfarfec d'odi i d'oblit cec?

Tendres espectres, ai, flors vanes...
Imatges vagament humanes
de no res, dones de gemecl!

JOAN FERRATÉ

Les Taules de Marduk, 1970

(«Arxiu Joan Ferraté»)

Els articles d'aquest número 5 de la revista *Veus baixes*,
publicats al juny de 2019,
amb ISSN 2254-5336,
es publiquen amb llicència Creative Commons:
se n'autoritza la reproducció sempre que se'n citi l'autor,
que sigui sense propòsits comercials
i que no se'n facin elaboracions derivades

